

MEMO Uitwerking ontwikkeltraject governance

Van: programmabureau RHvB

Aan: AB

Datum: mei 2020

Vertrekpunt

De vraag die ten grondslag ligt aan het ontwikkeltraject: welk type bestuurlijke samenwerking hebben we nodig om op effectieve en efficiënte wijze de doelen uit de strategische meerjarenagenda 2019-2023 te realiseren? En hoe kunnen we daarbij tegelijk transparant zijn en met breed draagvlak bij belanghebbenden, zoals de deelnemende gemeenten en raden, handelen.

Een belangrijk perspectief dat zal worden uitgewerkt in het ontwikkeltraject is de democratische legitimatie. Daarnaast worden ook de perspectieven van sturing, aanpak, schaal, en organisatie uitgewerkt (zoals door het ab op 5 december 2019 als uitgangspunten vastgesteld).

Opdracht

Voor de advisering inzake dit ontwikkeltraject is het algemeen bestuur akkoord gegaan met een voorstel van Tilburg University, Tilburg Institute of Governance, Tilburg Center for Regional Law and Governance, d.d. 27 februari 2020, getiteld:

“Toekomst van de regionale samenwerking in de regio Hart van Brabant:

Een onderzoek naar mogelijke scenario's”

Projectteam

Vanuit de universiteit is het volgende projectteam geformeerd met eigen ondersteuning van de onderzoekers en de volgende inzet.

Teamleden	Expertise/ervaring	Rol	Inzet	Tarief
Prof.dr. Martijn Groenleer	regionale governancemultidisciplinaire samenwerkingduurzame ontwikkelingdesign science	ProjectleiderInbreng expertise/ervaringInterviews, observatie, moderatie workshops	10 dagen	1600 euro
Prof.mr.dr. Stavros Zouridis	regionale governancepublieke strategievorminggood governance	Inbreng expertise/ervaringInterviews, observatie, workshops	8 dagen	1600 euro

Prof.dr. Frank Hendriks	• democratische legitimiteit • participatieve en deliberatieve democratie • good governance	• Inbreng expertise/ervaring	2 dagen	1600 euro
Ir. Maarten Noordink, partner en senior onderzoeker Kwink Groep	• samenwerking • regionale governance • project management en procesbegeleiding	• Plv. projectleider • Inbreng expertise/ervaring • Interviews, observatie, workshops	10	1300 euro
Junior (of evt medior) onderzoeker Kwink Groep		• Interviews, documentenstudie, observatie, workshops	8	800 euro (of 1000 euro)
Postdoc/PhD onderzoeker		• Ondersteuning projectleider • Interviews, documentenstudie, observatie, workshops • Begeleiding studenten	10 dagen	1000 euro
Student-assistent		• Ondersteuning van projectleider, postdoc/PhD onderzoeker, alsook andere onderzoekers	20 dagen	400 euro
Totaal				69.400 euro (ex BTW)

Vanuit de regionale aansturing en coördinatie zal binnen het programmabureau van Hart van Brabant ook een projectteam worden ingericht. De programmadirecteur a.i. van RHvB, Miriam Oosterwijk, zal hierbij optreden als ambtelijk opdrachtgever.

Begeleidingscommissie governance

Er is een begeleidingscommissie governance ingericht die gedurende de looptijd van het onderzoek ongeveer 3 a 4 keer bij elkaar komt. In de commissie heeft ieder gremium 1 of 2 vertegenwoordigers en verder kent de commissie een maximale geografische spreiding, ergo 1 lid uit iedere gemeente, aangevuld met de directeur RHvB.

In het governance onderzoek zal elk gremium, worden gehoord en krijgt elk perspectief en elk belang een plek. Het is voor de onderzoekers echter onmogelijk om tijdens het onderzoek altijd met alle gremia te schakelen. Vandaar dat er gewerkt wordt met een begeleidingscommissie: een commissie met vertegenwoordigers uit alle betrokken gremia en uit alle gemeenten, die het onderzoek

begeleidt en waar de onderzoekers – tijdens de rit – hun tussenresultaten aan kunnen voorleggen. In de begeleidingscommissie kan het gesprek worden aangegaan over die tussenresultaten en worden bekeken of het onderzoek aan de verwachtingen voldoet, invalshoeken mist, of er bijgestuurd moet worden, verwachtingen bijgesteld moeten worden enz.

De begeleidingscommissie bestaat uit:

- 1 De voorzitter van de regio, Theo Weterings (Tilburg)
- 2 Een gemeentesecretaris, Henk van Noort (Dongen)
- 3 Een griffier (Anne-Floor Heijerman, Loon op Zand)
- 4 Een lid uit de klankbordgroep governance (Timon Klerx, Waalwijk)
- 5 Een lid uit de klankbordgroep governance (Cathy Noordergraaf, Hilvarenbeek)
- 6 Een intern coördinator (Linda van Gerwen, Goirle)
- 7 Een intern coördinator (Hans de Kort, Heusden)
- 8 Een lid uit de bestuurscommissie jeugd (Aletta vd Veen, Gilze en Rijen)
- 9 Een voorzitter van een portefeuillehoudersoverleg (Stefanie Vatta, Oisterwijk)
- 10 De directeur a.i. van RHvB (Miriam Oosterwijk)

Afstemming met andere gremia

Inmiddels zijn er in de afgelopen maanden diverse gremia genoemd of ingesteld die een rol krijgen binnen het ontwikkeltraject governance. Het betreft de volgende.

Gremium	Rol
AB en DB	Bestuurlijk opdrachtgever traject governance. Huidig besluitvormend bestuursorgaan RHvB. Wil een fundamenteel gesprek voeren over de toekomst van onze regionale samenwerking.
KGS	Ambtelijk opdrachtgever traject governance. Werkgever, draagt zowel lokaal als regionaal verantwoordelijkheid voor inzet ambtelijke capaciteit. Heeft eigenaarschap uitgesproken, ook i.r.t. 'reality check' uitvoerbaarheid SMA en belasting programmabureau.
Klankbordgroep raden 'ontwikkeltraject vormgeving bestuurlijke samenwerking'	Verbinding naar de achterban, zijnde de raden van de 9 deelnemende gemeenten RHvB.
Begeleidingscommissie	Bestaat uit een vertegenwoordiging van alle betrokken gremia en vanuit alle 9 gemeenten.
Kring griffiers	Praten vanuit hun expertise graag mee over de rol en positie van de raden i.r.t. de gemeenschappelijke regeling RHvB.
Intern coördinatoren	Eerste portaal richting deelnemende regiogemeenten waar het programmabureau mee schakelt als het gaat om doorgeleiding van voorstellen aan colleges en raden.

	Bieden graag als collectief hun denkkracht en algemene kennis over lokale en regionale verhoudingen aan voor dit traject.
Poho's	Met name in het fysieke domein heeft men eind 2019 al een evaluatie op de HvB structuur gedaan met enkele aanbevelingen. Ook de positie van de bestuurscommissie Jeugd vergt bijzondere aandacht. Van belang i.r.t. de inhoudelijke themasessies.

Fasering en planning onderzoekstraject

Het onderzoek is opgebouwd uit een viertal fasen: voorbereiding, verkenning, verdieping, en verslaglegging. Martijn Groenleer stelt daarover het volgende in de offerte.

Vorbereiding

Als onderdeel van de eerste fase is er op 6 mei jl. een startoverleg geweest met de bestuurlijke en ambtelijke opdrachtgevers. Er is gesproken over de aanleiding van het governance onderzoek, zoals de uitdagingen in het sociaal domein en de regionalisering van taken, zoals de REKS. In het onderzoek willen we verkennen hoe de toekomstige regionale samenwerking eruit ziet: samen, maar met behoud van de democratische legitimatie. Er is ook de wens tot meer flexibiliteit binnen de samenwerking, zonder daarmee vrijblijvend te worden. De regio heeft grote ambities en we onderzoeken nu of we ook over de bijpassende governance beschikken. Tot slot zullen relevante ontwikkelingen, zoals de gevolgen van de coronacrisis, en de lessen uit andere regionale samenwerkingen een plek krijgen.

In een vroegtijdig stadium bestuur worden politiek (de klankbordgroep governance als eerste) en bestuur betrokken bij het onderzoek. Hetzelfde geldt voor de (interim) directeur en medewerkers van het regiobureau. We bestuderen relevante documenten over de regionale samenwerking in de regio Hart van Brabant: de gemeenschappelijke regeling van de Regio Hart van Brabant, het rapport 'Raadsleden met een Hart voor Brabant' (2016), de Motie inzake governance Verenigde Vergadering 25 mei 2019, het overzicht zienswijzen gemeenten op de SMA 2019-2023, de uitgangspunten ontwikkeltraject governance (AB 5 december 2019), de evaluatie poho fysiek domein op structuur Hart van Brabantdagen (5 december 2019) en de opmerkingen DB en AB inzake ontwikkeltraject governance (compilatie uit verslaglegging afgelopen maanden).

Op basis daarvan werken we de onderzoeksopzet verder uit. Verder onderzoeken we de planning en de vorm (wel/niet fysieke of digitale bijeenkomsten).

Verkenning

De tweede fase richt zich op een verkenning van uitdagingen en ontwikkelingen van belang voor (de toekomst) van de regionale samenwerking. We doen dit aan de hand van gesprekken met relevante gesprekspartners in de regio, maar ook bij andere regio's of eventueel bij het Rijk. We bestuderen ook relevante documenten over regionale samenwerking elders in het land. Om een gevoel te krijgen bij de dynamiek binnen de samenwerking in de regio Hart van Brabant wonen we een of enkele vergaderingen van AB/DB of de Verenigde Vergadering bij. We testen ons voorlopig overzicht van belangrijkste uitdagingen en ontwikkelingen tijdens een eerste workshop met onder andere vertegenwoordigers vanuit politiek en bestuur. We gebruiken de workshop ook om input te vergaren voor wat betreft de te ontwikkelen scenario's.

Verdieping

In de derde fase ontwikkelen we een aantal mogelijke scenario's voor toekomstige regionale samenwerking. We testen ons voorlopig overzicht van mogelijke scenario's tijdens een tweede workshop met onder andere vertegenwoordigers vanuit politiek en bestuur. We gebruiken de workshop ook om input te vergaren voor wat betreft mogelijke overwegingen bij het maken van een keuze voor een van de scenario's.

Verslaglegging

We leggen de resultaten van het onderzoek vast in een conceptrapportage die we voorleggen aan de opdrachtgevers. We verwerken input en feedback en ronden af met een definitieve versie van het rapport. We presenteren het rapport desgewenst tijdens een vergadering van het AB/DB en/of de Verenigde Vergadering.

Planning

Periode		Stap	Activiteiten	Resultaten
Mei 2020		Vorbereiding	Startoverleg opdrachtgevers Gesprekken met direct betrokkenen Documentenstudie Nadere uitwerking offerte	Uitgewerkte onderzoeksopzet
Mei-juli 2020		Verkenning	Gesprekken met relevante gesprekspartners in regio Gesprekken met relevante gesprekspartners buiten regio Documentenstudie (vervolg) Bijwonen vergaderingen Workshop 1	Overzicht van ervaren uitdagingen en relevante ontwikkelingen voor de regio Hart van Brabant, en relevante ervaringen en lessen van andere regio's
Aug-okt 2020		Verdieping	Gesprekken (vervolg) Bijwonen vergaderingen (vervolg) Workshop 2	Overzicht van mogelijke scenario's voor regionale samenwerking, en mogelijke overwegingen bij het maken van een keuze
Nov-dec 2020		Verslaglegging	Optekenen van resultaten van verschillende activiteiten Presentatie	Beknopte rapportage en presentatie hiervan